

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2008/09:56, vari föreslås vissa ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om fusion och delning av aktiebolag samt försäkringsrörelselagens bestämmelser om fusion av försäkringsaktiebolag. Ändringarna innebär att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan får förenklas om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det.

Förslagen syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG om ändring av EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv om fusion respektive delning av aktiebolag med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 31 december 2008.

Därutöver behandlas i propositionen frågan om ändrad tidpunkt för tillämpning av de nya bestämmelserna om redovisning och värdering av tillgångar till verkligt värde som riksdagen beslutade hösten 2004. Regeringen föreslår att värderingsbestämmelserna ska kunna tillämpas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
4. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
5. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:56.

Stockholm den 20 november 2008

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Jan Ertsborn (fp), Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Eva Sonidsson (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Fredrik Lundh (s), Ingemar Vänerlöv (kd) och Rose-Marie Carlsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Inom EU pågår ett arbete för att åstadkomma regelförenklingar för europeiska företag, främst aktiebolag. Europeiska kommissionen har bl.a. antagit ett åtgärdsprogram för minskning av administrativa bördor i EU, KOM (2007) 23 slutlig. Inom ramen för åtgärdsprogrammet har antagits Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet, som avser att förenkla den oberoende granskning som enligt EG-rätten ska göras av fusionsplaner och delningsplaner, ska vara genomfört i medlemsstaterna den 31 december 2008.

Inom Justitiedepartementet har utarbetats departementspromemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40) med förslag till de lagändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra direktivet. Promemorian har remissbehandlats och ligger till grund för lagförslagen i propositionen i den delen.

Hösten 2004 antog riksdagen vissa ändringar i främst årsredovisningslagen och de särskilda årsredovisningslagar som ska tillämpas av finansiella företag (prop. 2004/05:24, bet. LU3, rskr. 89). Ändringarna innebär bl.a. att möjligheten att värdera materiella och immateriella tillgångar till verkligt värde utökas. Värderingsreglerna finns i 4 kap. 14 f och 14 g §§ årsredovisningslagen. Genom de nya värderingsreglerna kan ett företag i större utsträckning än hittills redovisa realiserade vinster. Som en följd av detta ökar möjligheterna att dela ut realiserade vinster till aktieägarna. Reglerna kan därmed få skattemässiga konsekvenser trots att de inte syftar till att förändra skatteuttaget för de enskilda företagen. I propositionen anfördes att de nya värderingsbestämmelserna inte borde kunna tillämpas förrän kompletterande skattelagstiftning fanns på plats. Mot denna bakgrund beslutades att bestämmelserna om värdering av vissa tillgångar till verkligt värde skulle kunna tillämpas först för räkenskapsår som inleddes närmast efter den 31 december 2005.

De skattemässiga konsekvenserna har övervägts av Utredningen om sambandet mellan redovisning och beskattning. I avvaktan på utredningens fortsatta arbete har riksdagen skjutit fram den tidpunkt då de ifrågavarande bestämmelserna ska börja tillämpas till räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008 (prop. 2005/06:25, bet. LU5, rskr. 74).

I departementspromemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv (Ds 2008:5) behandlas bl.a. frågan om att ytterligare skjuta fram tillämpningstidpunkten för de nya värderingsbestämmelserna i årsredovisningslagarna. Promemorian har remissbehandlats, och förslagen i promemorian ligger till grund för lagförslagen i propositionen i den delen.

I propositionen föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar framlagda förslag till ändringar i aktiebolagslagen (2005:551) och försäkringsrörelselagen (1982:713). Regeringen föreslår vidare att riksdagen antar förslagen till ändring i årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Regeringen har inte inhämtat Lagrådets yttrande över de sistnämnda lagförslagen eftersom de har ansetts vara av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen och utskottets ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen vissa ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om fusion och delning av aktiebolag samt försäkringsrörelselagens bestämmelser om fusion av försäkringsaktiebolag. Förslagen syftar till att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG som behandlar kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (ändringsdirektivet).

Enligt regeringens förslag behöver, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i en fusion eller en delning har samtyckt till det, revisorsgranskningen och yttrandet över granskningen av fusionsplanen respektive delningsplanen endast vara inriktad på vissa aspekter av borgenärsskyddet. Detta innebär att det av revisorsyttrandena inte måste framgå huruvida fusionsvederlaget respektive delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Revisorerna behöver inte heller redovisa vissa frågor rörande metoden för värdering av bolagets tillgångar och skulder. Granskningen ska dock alltid vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver.

Ändringarna i aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen är avsedda att träda i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser ska tillämpas när en fusions- eller delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Propositionen innehåller också förslag till ändring av tidpunkten för tillämpning av de nya bestämmelserna om redovisning och värdering av tillgångar till verkligt värde som antogs av riksdagen hösten 2004. Regeringen föreslår att de nya värderingsprinciperna ska kunna tillämpas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010. Detta ska gälla även för finansiella företag.

I sammanhanget kan nämnas att Utredningen om sambandet mellan redovisning och beskattning i september 2008 har lämnat sitt slutbetänkande Beskattningstidpunkten för näringsverksamhet (SOU 2008:80). Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas bl.a. förslag till kompletterande skattelagstiftning för att förhindra utdelning av obeskattade vinster.

Propositionen har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet föreslår att riksdagen antar de framlagda lagförslagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:56 En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
4. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
5. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen
(2005:551)

Härigenom föreskrivs¹ att 23 kap. 11 och 40 §§ samt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***23 kap.****11 §**

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska det* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Det ska också* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

40 §²

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om

1. samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, eller

2. Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket 2.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

² Senaste lydelse 2008:12.

24 kap.**13 §**

För vart och ett av de deltagande bolagen *skall* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *skall* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *skall* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *skall* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* Revisorernas yttranden *ska*
fogas till delningsplanen. fogas till delningsplanen.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs¹ att 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713)² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 a kap.

7 §³

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Revisorerna *skall* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *skall* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Därvid skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borg-
enärerna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Revisorerna *ska* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *ska det* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Det ska också* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska det* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borg-
enärerna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

³ Senaste lydelse 2001:238.

2. vid kombination, om de överlåtande försäkringsaktiebolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *skall* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *skall* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *skall* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *ska* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *ska* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *ska* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt första stycket gäller bestämmelserna i 10 kap. 13 § och 14 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner där fusionsplan har upprättats före ikraftträdandet.

3 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs i fråga om årsredovisningslagen (1995:1554) att punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1173) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1.¹ Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:918.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1176) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:936.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1178) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:937.